

REVIDERT PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

FOR
NORD-ODAL KOMMUNE

2023-2024

Utarbeidet av KONSEK Øst IKS
Behandlet i kontrollutvalget 1.12.22
Sendt til orientering i kommunestyret

1 Innledning

1.1 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Ifølge kommuneloven § 23-2, litra c er det kontrollutvalgets ansvar å påse at kommunens virksomhet, og selskaper kommunen har eierinteresser i, blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kommuneloven § 23-3 første ledd definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Forvaltningsrevisjon kan også innebærer regeletterlevelse.

I følge merknadene til bestemmelsen, jf. Prop. 46 L vil forvaltningsrevisjon for eksempel kunne gå ut på å vurdere om ressursene brukes til å løse oppgaver i samsvar med kommunestyrets vedtak, herunder de *forutsetningene* som vedtaket bygger på. Videre kan forvaltningsrevisjon også gå ut på å vurdere om resultatene til virksomheten er i tråd med målene som er satt, og om ressursbruken og virkemidlene er effektive med tanke på å oppnå målene.

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord et viktig verktøy for kommunens øverste politiske organ, for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås. Forvaltningsrevisjon søker også å avdekke forbedringspotensialer i virksomhetene og ønsket er at resultatene av forvaltningsrevisjon har en positiv effekt på organisasjonsmessig læring og utvikling.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4 første ledd. Gjennomføring av eierskapskontroll er også en viktig del av kontrollutvalgets oppgaver og ansvar.

1.2 Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner, jf. kommuneloven § 23-3 annet ledd. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Kontrollutvalget skal også minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, jf. kommuneloven § 23-4 annet ledd. Denne skal også baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eierskap og hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Ofte kombineres en forvaltningsrevisjon av kommunens selskaper med en eierskapskontroll av selskapet.

Kontrollutvalget i Nord-Odal behandlet Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021-2024 i møte 26.11.20, sak S-67/20:

- a. Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og slutter seg til de prioriterte prosjektene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll hhv. pkt. 2.2 og 2.3
- b. Kontrollutvalget vurderer behovet for en revidering av planen i 2022.
- c. Kontrollutvalget delegeres myndighet til å gjøre endringer i planen, jf. planen kapittel 2.5.

Kommunestyret behandlet planen i sitt møte 24.2.21, jf. sak KS-013/21, og sluttet seg i hovedsak til kontrollutvalgets vedtak:

Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og slutter seg til de prioriterte prosjektene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll hhv. pkt. 2.2 og 2.3, med følgende endringer:

Plan prosjekter forvaltningsrevisjon – selskaper (i prioritert rekkefølge):

1. Ny vekst og kompetanse · Dette skal være et fellesprosjekt med de øvrige eierne i selskapet. Aktuelle temaer i en forvaltningsrevisjon er å se på eierstruktur og organisering opp imot måloppnåelse. Blir det levert tjenester i tråd med forutsetningene og formålet med selskapet? Forvaltningsrevisjonen kombineres med en eierskapskontroll, relatert til håndtering av selskapsavtalen og politiske vedtak.
2. Visit Kongsvingerregionen»

Herved legges det frem en revidert plan for forvaltningsrevisjon /eierskapskontroll i tråd med forutsetningene.

2 Revidert plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2023-2024

2.1 Bakgrunnsfakta og innspill til aktuelle prosjekter

Statsforvalterens kommunebilder bygger på tilgjengelig KOSTRA- og annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og kommunedialog. Kommunebildet de presenterer, er et sammendrag av hvordan de oppfatter status og utfordringer på sentrale fagområder i kommunen der de gjennomfører tilsyn eller er tillagt et ansvar i lov eller forskrift.

Statsforvalterens kommunebilder for 2022: Fire fagområder er merket med **rødt** (dvs. sårbare områder innen kompetanse, kapasitet og kvalitet): *Barnehage og opplæring, Helse og omsorg, Jordvern* (bryter målene fra nasjonal jordvernstrategi) og *Kommuneøkonomi*. Flere fagområder er markert med **gult** (områder med forbedringspotensiale innen kompetanse, kapasitet og kvalitet), og det er, *Fastlegesituasjonen, Rus og psykisk helse, Folkehelse, Sosiale tjenester, Klima, Miljø og Samfunns- og arealplanlegging*.

I årets Kommunebarometer havner kommunen samlet sett litt under midten av tabellen, 233. plass. Det er kategorien *Økonomi* som kommer dårligst ut på barometeret, 334. plass. Disposisjonsfondet har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Landsgjennomsnittet ligger på 14,3 % av brutto driftsinntekter. I Nord-Odal er den på 1,6 %. Kommunen har svært høy gjeld. Nord-Odal kommer også dårlig ut når det gjelder *Pleie og omsorg* med en 274. plass. Andel ansatte med fagutdanning er merkbart dårligere enn landsgjennomsnittet. Andel korttidsopphold på sykehjem er lav og timer med legetilsyn for beboerne på sykehjem er under halvparten som landsgjennomsnittet. Temaet *Grunnskole* har også en ganske dårlig skår med en 248. plass. Snittkarakterene er dårligere enn landsgjennomsnittet og kompetansekravene blant lærerne i grunnskolen er vesentlig lavere enn landet for øvrig (spesielt 1. – 7. klasse).

Vi har innhentet innspill fra kommunedirektøren, næringssjef og ordføreren: *Eiendom og samfunn - miljø*: Det er mye forurensning (herunder visuell) og forsøpling på både landbruks- og næringstomter i kommunen. Slike saker er ressurskrevende og kan være ubehagelige. Forsøpling på nabotomter,

vanskeliggjør salg av eiendom. Administrasjonen hadde ønsket klarere rutiner for å kunne ta tak i slik saker på tidligere tidspunkt. Ønsker bevisstgjøring på at vi er en grønn og bærekraftig kommune. *Sosiale tjenester*: 4,4 % av innbyggerne mottar sosiale tjenester. Høy andel unge brukere. Et mål om å få folk raskere i arbeid. Kvalifiseringsprogram. Når det gjelder *eierskapskontroll*, mener kommunen at *konkurransesvridning hos arbeidstiltaksselskaper*, vil være et interessant tema.

Forslag til plan er også oversendt Revisjon Øst IKS for innspill:

Revisjon bemerker at *Admin/styrings-prosjektet* som er bestilt, vil legge beslag på mesteparten av timene som kontrollutvalget forventes å få til disposisjon i 2023. Dersom det blir et fellesprosjekt knyttet til *GIV IKS*, vil dette kunne legge beslag på de resterende timene. På slutten av 2023 bør kontrollutvalget vurdere å bestille en prosjektplan knyttet til *Rus og psykiatri*.

Kontrollutvalget har på denne bakgrunnen vurdert om det er behov for endringer av planen.

2.2 Vedtatt plan og forslag til prosjekter 2023-2023

I tabellen/oversikten nedenfor har vi tatt med det som ble foreslått og vedtatt i 2020, med en oversikt over hva som er gjennomført, hva som eventuelt er foreslått utsatt/tatt ut og nye forslag, basert på vurderingen som nevnt ovenfor.

Etter de ressursene som er avsatt til forvaltningsrevisjon i Nord-Odal kommune, kan vi ikke forvente mer enn ett/overlapping til to prosjekter pr. år. Planen nedenfor har derfor mange flere prosjekter enn hva som er realistisk å gjennomføre. Deretter følger imidlertid kontrollutvalgets utvalgte prosjekter for 2023-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
Administrasjon og styring (overordnet)	<p>Administrasjon og styring</p> <p>Det som er aktuelt å undersøke her er om sakene til kommunestyret er forsvarlig utredet, med bl.a. hensyn til konsekvensutredninger og alternativer. Det er ofte stort press på ressurser for å få ferdig saker til rett tid og spørsmålet er om dette går ut over kvaliteten.</p> <p>Rapportering til kommunestyret er også en viktig del av rådmannens jobb, ikke minst det som skal rapporteres i forhold til eksterne tilsyn (jf. kap. 3.3) og intern kontroll og etikk (jf. pkt. 5.1.6).</p> <p>Informasjon og kommunikasjon kan også innlemmes i en slik gjennomgang, da det er risiko for at kommunen ikke legger ut innkallinger på sin hjemmeside i god tid før møter og at postlister ikke oppdateres ofte nok. Får innbyggerne god nok informasjon om det som skjer i kommunen? Problemstillinger utarbeides ved bestillingen.</p>	Bestilt Prosjektplan legges frem vinter 2023
Administrasjon og styring (overordnet)	<p>Intern kontroll og kvalitetssystemet/avvikssystemet</p> <p>De aller fleste kommunene har kvalitetssystemer som en del av den interne kontrollen og det er etablert avvikssystemer. Dette er ment som et verktøy i forbedringsarbeidet i kommunene. Spørsmålet er om hvordan dette brukes i Nord-Odal kommune.</p>	Ikke gjennomført

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	<p>Noen av de følgende problemstillinger kan være aktuelle i en slik forvaltningsrevisjon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva er erfaringene med bruken av kvalitets- og avvikssystemet og betydningen for enhetens interne kontroll, herunder: <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad har Nord-Odal kommune et godt fungerende system for avvikshåndtering? 2. Eksisterer det skriftlige og oppdaterte rutiner/prosedyrer for rapportering av avvik? 3. I hvilken grad er disse gjort tilgjengelige for de ansatte. 4. Hvordan følges avvikene opp? 5. I hvilken grad sikrer behandlingen og oppfølging av avvik kontinuerlig forbedring av praksis? 6. Hvilke rutiner er etablert for medisin håndtering og i hvilken grad blir slike avvik rapportert og fulgt opp? 7. Hvordan følges eventuelle varslinger opp? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	
<p>Administrasjon og styring (overordnet)</p>	<p>Overordnet økonomistyring/budsjettprosess</p> <p>Kommunens økonomi må sies å være anstrengt. I kapittel 3.2 ser vi at det er en negativ utvikling på økonomien i kommunen. Lånegjelden er høy i Nord-Odal i forhold til de øvrige kommunene i regionen for 2019, og en økning i lånerenten vil forverre situasjonen.</p> <p>Det som er spesielt viktig, er å ta inn over seg de utfordringene som kommer i de nærmeste årene, eks. i forhold til økningen i antall eldre og reduksjon i antall yngre. Hvordan er dette hensyntatt i kommunens økonomiplan? Vi tenker også at en vurdering av inntektsmuligheter bør være en del av gjennomgangen.</p> <p>Noen av de følgende problemstillinger kan være aktuelle i en slik forvaltningsrevisjon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilken grad er kommunens demografiske og økonomiske utfordringer synliggjort i kommunens økonomiplan? 2. I hvilken grad har Nord-Odal kommune tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å utøve god økonomistyring? 3. I hvilken grad bidrar budsjettprosessen i Nord-Odal kommune til et realistisk budsjett og grunnlag for god økonomistyring? 4. I hvilken grad blir årsbudsjettet sett i sammenheng med Nord-Odal kommune sin økonomiplan? 5. Hva gjør kommunen for å skaffe seg oversikt over aktuelle tilskuddsmidler? 6. I hvilken grad er budsjettoppfølging hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring i samsvar med gjeldende regelverk? 7. I hvilken grad er etablerte rutiner for rapportering for å oppnå god økonomistyring? 8. I hvilken grad blir det rapportert i samsvar med etablerte rutiner? 9. I hvilken grad er innholdet i rapporteringen hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring? 	<p>Ikke gjennomført</p>
<p>Konsek Øst IKS</p>	<p>5</p>	

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.	
Administrasjon og styring	<p>IKT-sikkerhet.</p> <p>IKT-området er et komplisert område hvor det kreves mye ressurser og kompetanse for å holde tritt med utviklingen. IKT-sikkerhet er også et område som det har vært avdekket mangler på i andre kommuner. Dette er et omfattende område og kan bl.a. omfatte tilganger/avganger, fysisk sikkerhet (brann, vannskade, låsing osv.) og at systemene fungerer som de skal. Dette er et viktig område for alle kommunene og vi mener at dette bør prioriteres i perioden.</p> <p>Prosjektet som er bestilt har følgende problemstillinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Er det etablert helhetlige planer, retningslinjer og rutiner som kan ivareta kommunens IKT-sikkerhet på en tilfredsstillende måte? 2) Har kommunen implementert anbefalte sikkerhetstiltak mot dataangrep og uautorisert tilgang til informasjon? 3) I hvilken grad følges planer, rutiner og sikkerhetstiltak opp i kommunens enheter og av den enkelte ansatte? 	Bestilt – rapport høst 2022
Helse og omsorg	<p>Psykiatri og rus</p> <p>Dette er et viktig område som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon, eksempelvis ut fra noen av disse problemstillinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan er ressursbruken til rusomsorg og til psykisk helsevern i Nord-Odal kommune? 2. Fungerer samarbeidet mellom fagmiljøene tilfredsstillende? - Hvordan fungerer samarbeidet og samordningen i skjæringspunktet mellom rus og psykiatri? 3. I hvilken grad sikrer Nord-Odal kommune at den enkelte pasient/ bruker innen rusomsorg og psykisk helse får helhetlig og koordinert tjenestetilbud? 4. Sikrer Nord-Odal kommune et helhetlig tjenestetilbud til personer med problemer relatert til psykiatri og/eller rus? 5. Har Nord-Odal kommune rutiner for håndtering av tilgang til brukerjournaler, og i hvilken grad etterleves rutinene? 6. Har Nord-Odal kommune en avklart organisering innen rus/psykiatritjenesten? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Ikke gjennomført
Miljø og bærekraft	<p>Forurensning</p> <p>Kommunens utfordringer ved å fremstå som en grønn og bærekraftig kommune</p>	Nytt forslag

Selskap	Forslag prosjekter (temaer)	
Ny Vekst og kompetanse	Fellesprosjekt med Grue og Kongsvinger	Gjennomført

GIV IKS	<p>Dette kan være et fellesprosjekt med de øvrige eierne i selskapet. Aktuelle temaer i en forvaltningsrevisjon kan være måloppnåelse og oppfølging. Blir det levert tjenester i tråd med forutsetningene og formålet med selskapet?</p> <p>Vi foreslår å kombinere dette med en eierskapskontroll, relatert til håndtering av selskapsavtalen og politiske vedtak.</p>	Ikke gjennomført
Visit Kongsvinger-regionen AS	<p>Dette kan være et fellesprosjekt med de øvrige eierne i selskapet. Aktuelle temaer i en forvaltningsrevisjon kan være måloppnåelse og oppfølging. Blir det levert tjenester i tråd med forutsetningene og formålet med selskapet? Hvordan er rollefordelingen i selskapet?</p> <p>Det kan være aktuelt å kombinere dette med en eierskapskontroll, relatert til håndtering av selskapsavtalen og politiske vedtak.</p>	Ikke gjennomført. Prioritert foran GIV i KS- vedtak 24.2.21.
Arbeidstiltaksselskaper i kommunen	Konkurransesvridning	Nytt forslag

Kontrollutvalget har merket seg at temaet Helse og omsorg – *Demensomsorg* får dårlig skår fra Statsforvalteren. Kommunen har ikke demensplan og foreløpig ikke demenskoordinator. Kommunen har heller ikke noe Dagsentertilbud. Kommunen har heller ikke demensteam. Vurdering er «svak» fra Statsforvalterens side. Kontrollutvalget mener dette er bekymringsfullt med tanke på at antall personer med demenssykdom også er økende.

Ut fra en samlet vurdering foreslår kontrollutvalget følgende prosjekter for 2023-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	Prioritet (år)
Helse og omsorg	Demensomsorg	2023
Helse og omsorg	Psykatri og rus	2024

Selskap	Kontroller	Kommentarer
GIV IKS	Eierskapskontroll	2023/2024

Når det er flere eiere i et selskap, prøver sekretariatet å samordne kontrollene mellom de forskjellige eierkommunenes kontrollutvalg.

2.3 Rapportering av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Revisor skal rapportere fortløpende til kontrollutvalget om resultater av gjennomført forvaltningsrevisjon, jf. kommuneloven § 24-2 *Revisors ansvar og myndighet*. Videre er kontrollutvalget pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-5.

Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt legges fortløpende frem for kommunestyret. I tillegg gis en samlet oversikt om bestilte og gjennomførte forvaltningsrevisjoner - og hvordan de er fulgt opp, i kontrollutvalgets årsrapport.

Hvis forutsetningene skulle endre seg, kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. Dette kan bl.a. være at kommunen igangsetter en omorganisering på et område som er valgt for forvaltningsrevisjon eller at Statsforvalteren skal gjennomføre tilsyn på samme området. Årsaken til endringen vil bli rapportert til kommunestyret gjennom kontrollutvalgets årsrapport.

Sagstua, 1.12.22

Vigdis Olausson Mellem (sign.)
leder av kontrollutvalget

Anne Haug (sign.)
daglig leder
Konsek Øst IKS

